

Бібліографічні посилання:

1. Верховний Суд України// Практика розгляду судами справ, пов'язаних із позбавленням батьківських прав, поновленням батьківських прав, усиновленням, установленням опіки та піклування над дітьми. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/BC46433F0E8648E8C2257B7C00491130](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/BC46433F0E8648E8C2257B7C00491130)
2. Здійснення соціальної роботи спеціалістів центрів СССДМ з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах протягом 2016р. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://xn--q1aan.xn--j1amh/robo-ta-na-pryjamkami/sim-ji-u-skladnikh-zhittevikh-obstavinakh/113-statistichni-materiali.html>
3. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. : станом на 08 липень 2017 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002 р. – № 21-22, ст.135;
4. Демиденко К.Є. Особисті немайнові права дитини – від зачаття до повноліття в рамках застосування нового Сімейного кодексу України // Наукові засади та практика застосування нового Сімейного кодексу України. Матеріали Круглого столу. 25 травня 2006 р., м. Київ. – Х.: Ксилон, 2007. – С. 148-155.
5. Тріпільський Г.Я. Процесуальні особливості розгляду спорів, які зв'язані з виникненням,здійсненням та зміною особистих немайнових правовідносин між батьками та дітьми: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Тріпільський Григорій Яковлевич. – Одеса, 2007. – 227 с.
6. Пчелинцева Л.М. Коментарій к Семейному кодексу / Л.М. Пчелинцева. – 5-те вид. – К., 2009. – 864 с.
7. Науково-практичний коментатор Сімейного кодексу України [Текст] : [пер. з рос.] / [С.В. Ківалов, Ю.С. Червоний, Г.С. Волосатий та ін.] ; за ред. Ю.С. Червоного. – К. ; Одеса : Юрінком Інтер, 2008. – 504 с.

Тюря Юлія Іванівна,

кандидат технічних наук, доцент,
начальник навчально-методичного відділу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Бойко Ольга Василівна,
курсант другого курсу ФПФОДР
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРАВА НЕПОВНОЛІТНІХ НА ОПІКУ ТА ПІКЛУВАННЯ

З погіршенням соціально-економічного становища в Україні питання щодо права дитини на опіку та піклування стає все більш актуальним.

Недостатньо розвинута ринкова економіка змушує багатьох людей виїжджати за кордон шукати кращої роботи та заробітку. Варто також зазначити, що з погіршенням ситуації на Сході України багато дітей також залишилися без батьків. При цьому зростає кількість людей, які на фоні неблагополуччя в економічній і соціальній сфері, стають алкоголіками, наркоманами, потрапляють до місць позбавлення волі. Діти цих батьків залишаються без догляду і піклування. Тому держава повинна захищати таких дітей. Піклування про дітей завжди було одним з головних її завдань. Найпоширеніша з форм сімейного виховання дітей-сиріт, та таких, яких позбавлено батьківського піклування, є опіка (піклування).

За підрахунками офіційної державної статистики, станом на 1 січня 2016 року в нашій країні (не беручи до уваги окуповані території сходу та Криму) 73 182 дітей-сиріт. Заступник директора Департаменту з питань захисту прав дітей та усиновлення Міністерства соціальної політики Володимир Вовк підкреслив, що з цієї кількості тільки 20-23% - сиріти, а всі інші – діти, позбавлені батьківського піклування [1].

Українське законодавство визначає різні способи соціального піклування про дітей, які цього потребують. Їхня основна мета – це створення всіх необхідних умов для життя неповнолітньої особи, для її нормального розвитку, підготовки до самостійного життя та праці.

З кожним роком вирішення цього питання на законодавчому рівні розвивається все краще, це можна помітити у відповідних статтях Цивільного, Сімейного кодексів України, також гарантії прав дитини відображено в Конституції України, в Декларації прав дитини від 20.11.1959 р., в Законі України «Про охорону дитинства» від 26.04.2001 р. та інших нормативних актах.

За ст. 57 Цивільного кодексу України кожен, кому буде відомо, про особу, яка потребує опіки та піклування, зобов'язаний негайно сповістити про це уповноважений на те орган [1]. Необхідно також зазначити, що дитина може сама звернутися до відповідних органів, таких як органи опіки та піклування, служби у справах дітей тощо [2].

Варто сказати, що існує різниця між опікою та піклуванням, яку визначає Цивільний кодекс України. Відповідно до ст.58 ЦК України опіка встановлюється над малолітніми особами (до 14 років), які позбавлені батьківського піклування, та фізичними особами, які визнані недієздатними. Що ж до піклування, то воно згідно зі ст. 59 ЦК України встановлюється над неповнолітніми особами (від 14 до 18 років), які позбавлені батьківського піклування, та фізичними особами, цивільна дієздатність яких обмежена [2].

Насамперед ці дві форми встановлюються для того, щоб: доповнити дієздатність неповнолітніх осіб; виконувати своєрідні представницькі функції, які допомагають захищати права та інтереси дитини [3].

Основна мета удосконалення системи влаштування дітей, які цього потребують, – це забезпечення прав та інтересів дитини, та особи, яка взялася за її виховання. Опіка та піклування з одного боку дають можливість дитині почувати себе в наближених до сім'ї умовах, а з іншого контролювати дотримання законних прав та інтересів дитини [4].

Більш того встановлення опіки або піклуванням не є обов'язковим. Близькі родичі такої дитини можуть представляти її права та інтереси і без встановлення над нею опіки [3, с. 45].

Деякі науковці вважають, що в цій сфері існують певні недоліки, до яких, насамперед, слід віднести невирішені питання щодо особливостей правового регулювання в сфері опіки та піклування, майже повна відсутність участі громадськості у забезпеченні прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Існують також такі прогалини в законодавстві, як нечітке розмежування компетенції органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо здійснення опіки та піклування [6, с. 33].

Для усунення вищезазначених недоліків необхідно прийняти відповідний закон про опіку та піклування в Україні, який би визначав понятійний апарат у цій сфері, а також деталізувати відповідальність батьків, які неналежно займаються вихованням своїх дітей, а також відповідних компетентних органів, які не виконують покладені на них обов'язки.

Отже організація ефективного механізму опіки та піклування є нагальною проблемою в Україні, обсяги якої в наш час активно

збільшуються. Тому регулювання відносин у даній сфері потребують подальшого удосконалення та усунення існуючих недоліків.

Бібліографічні посилання:

1. В Україні – понад 73 тисячі дітей-сиріт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://health.unian.ua/country/1318291-v-ukrajini-ponad-73-tisyachiditey-sirit.html>
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. : станом на 06 жовтня 2017 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№ 40 – 44. – Ст. 356.
3. Урумова Т. О. Опека и попечительство над несовершеннолетними детьми : актуальные проблемы правового регулирования : дис. кандидата юридичних наук: 12.00.03 / Т. О. Урумова – М., 2009. – 145 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dslib.net>
4. Про охорону дитинства : закон України від 26.04.2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – №30. – ст. 142.
5. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135.
6. Михеева Л. Ю. Проблемы правового регулирования отношений в сфере опеки и попечительства : дис. доктора юридичних наук : 12.00.03 // Л. Ю. Михеева. – Барнаул, 2003. – 405 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dslib.net>

Мядзель Марія Михайлівна,
курсант другого курсу ФПФОДР
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:

Юніна Марина Петрівна,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМА РЕЄСТРАЦІЇ ШЛЮБІВ НА ТЕРИТОРІЯХ АТО

Актуальність даної теми пов'язується зі складною ситуацією на Сході нашої держави, яка стала підставою для виникнення багатьох проблемних ситуацій у сфері нормативного регулювання правового статусу фізичних осіб. Особливою мірою це стосується сфери сімейних відносин. Адже, незважаючи на ситуацію на Сході, щоденно до відділів державної реєстрації актів цивільного стану звертаються громадяни, які проживають на тимчасово окупованій території або переселились з тимчасово окупованої території чи зони АТО, з питаннями, що стосуються державної реєстрації актів цивільного стану, а саме державної реєстрації шлюбу.

Метою даного дослідження є виявлення проблем, що виникають у зв'язку з реєстрацією шлюбу на тимчасово окупованій території та в зоні проведення антитерористичної операції.

15.04.2014 був прийнятий, а 27.04.2014 набрав чинності Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України». Відповідно до ст. 3 цього Закону як тимчасово окупована територія були визначені територія Автономної Республіки Крим та міста Севастополя. Відповідно до ч. 4 ст. 5 Закону примусове автоматичне набуття громадянами України, які проживають на